

Kemialla ja kelvottomia miehiä

LIISA TAMMIO

Kemiaa ja kelvottomia miehiä

Liisa Tammio

Kemiaa ja kelvottomia miehiä

SAGA Egmont

Kemiaa ja kelvottomia miehiä

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1994, 2021 Liisa Tammio and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728241363

1. POD edition

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont, www.egmont.com

1

Minua kiukutti. Suututti. Olin niin perinpohjaisen vihainen, että olisin voinut tehdä jotakin maineeni veroista, esimerkiksi purra vastaantulijoita nenään. Jari oli kutsunut minua Pikku-Myyksi, ja nyt tiesin vastaavani täsmälleen nimitystä. Ravasin tappavaa tahtia eteenpäin katua, jota olisin osannut kulkea sokeanakin, ja torin kulmalla sinkosin ilmoille ruman sanan. Pysähdyin vetämään keuhkoihini kirpeää talvi-ilmaa. Ihan kuin manaus olisi helpottanut oloa. Lausuin hartaasti toisenkin valikoidun sanan, ja taas helpotti hitusen lisää. Ennen kuin ehdin käyttää koko varastoni, huomasin, että joku tuijotti minua uteliaasti läheisellä linja-autopysäkillä. Tähän läpituttuun pikkupikkukaupunkiin tukehtui. Todella, tukehtumiskuolema tulisi, ellen tekisi jotakin.

Ja minähän tein: kuljin Keskuskatua pitkin Torikadulle, Torikatua pitkin Mariankadulle, Mariankatua Keskuskadulle. Ennen pitkää minun olisi murrettava kehä ja kotiuduttava, mutta ajatus ei houkutellut.

Kotona olisi puhelin, joka soisi. Ja siellä olisi ovikello, joka soisi.

Ihan liian paljon soivia kapistuksia, etenkin kun vaarana oli niiden välityksellä joutua tekemisiin Jari Laineen kanssa. Ei, ei minun pitänyt ajatella häntä lainkaan. Yritin työntää mielestäni kuvaa vaaleatukkaisesta, ruskeasilmäisestä miehestä, jonka kanssa olin erehtynyt menemään kihloihin edellisenä kesänä. Kesä oli ollut ennätyskelteinen; auringonpistos oli kaiki sekoittanut pääni.

Kihloihin!

Pysähdyin. Takanani kulkenut kumaraselkäinen pappalainen miltei törmäsi minuun.

– Anteeksi, mies sopersi niin kuin vika olisi ollut hänen. Miehet näkyivät olevan joko lurjuksia tai säällittäviä reppanoita.

Kiskaisin rukkasan vasemmasta kädestäni ja tartuin sormukseen. Mutta sen pois kiskominen ei käynytäkään yhtä ripeästi. Oli siis totta sekin, että olin lihonut. Kaikki masentavat totuudet hyökkäsivät päälle samalla kertaa. Elämä ei ollut oikeudenmukainen. Joskus se vaati ihan liian paljon sisua. Tosin aina oli väitetty, että minulla oli sitä riasaksi asti. Äidin mukaan elämä juuri siksi riepottikin: se halusi opettaa hitusen nöyryyttä.

Katin kontit. Mitä minä nöyryydellä tein? Käytännöllinen minäni sanoi, että nyt oli tarpeen ennemminkin saippua. Sormus oli juuttunut tiukasti sorminivelen alapuolelle: silläkin oli sisua.

Siis Myy joutui sittenkin nöyrytymään ja suuntaamaan askeleet kohti kotia. Vaikka ei asunto mikään koti ollut. Se oli vaatevarasto, peseytymispaikka, yöpymispaikka, joskus ruokailupaikka. Pari viimeksi kulunutta vuotta olin käytännöllisesti katsoen asunut Jarilla. Onneksi joku kohtalotar

oli kuiskinut, ettei mummonperintönä saadusta asunnosta kannattanut luopua. Vai oliko kuiskija ollut äiti? Olisiko minun vihdoinkin myönnettävä, että äidin neuvoja kannatti kuunnella? Mutta kun myöntäminen merkitsi nöyrytymistä.

En halunnut muistella, mitä äiti oli Jarista sanonut. Tai kukaan muukaan. Vuoden ajan olin hymyillyt ihmisille, jotka olivat olleet ilmeisen kateellisia onnestani. He olivat yrittäneet parhaansa mukaan mustamaalata urosta, joka oli satumaisen komea, älykäs, ymmärtäväinen, kerrassaan löytö. He olivat väittäneet, että mies kulki liiaksi omilla teillään, vihjaileet mahdollisuuksista vikitellä muita naisia. Joku oli muka nähnytkin jonkun Jarin näköisen epäilyttävissä tilanteissa. Riittihän noita Jarin näköisiä, olin kevyesti ja puolipahansuovasti heittänyt takaisin. Sillä olin saanut parhaajat vaikenemaan. Jarin näköisiä nimittäin oli harvassa, mistä puhujat katkeria olivatkin.

Minulla oli kosolti jo kouluajoilta tyttötuttuja, jotka katsoivat minun rumasti polkevan heidän oikeuttaan olla naiskukupuolen ylimpiä hengettäriä. Olin pieni, pippurinen ja epänaiseellinen suorasuu, ja siitä huolimatta – tai juuri sen tähden – tulin loistavasti toimeen poikien kanssa. Vientä riitti, kun itsensä huolitellut, kihertävä tyttölauma seurasi myrkyllisenä sivusta. Syytönhän minä siihen olin, että monet pojista suhtautuivat pelokkaasti naisellisiin ilmestyksiin, jotka vielä vähän aikaisemmin olivat lettipäisinä leikkineet välitunnilla polttopalloa.

Minä olin tuttu ja turvallinen Mervi, jonka kanssa saattoi huoletta puhua viimeisimmästä lätkämatsista, vertailla automerkkejä tai haukkua kenkkumaisen opettajan maan rakoon. Jossakin vaiheessa tosin kävi niin, että naisellisuus alkoikin kiinnostaa poikia, ja silloin he muuttuivat tylsiksi.

Pysyin tytöksi harvinaisen pitkään lapsena. Poikatyttönä. Kun saman luokka-asteen muut tytöt naisistuivat, alkoivat huokailla rock- ja elokuvatahtien kuville ja varhaiskypsimmät saivat vauvakuumeitakin, minä pelasin vielä jalka- ja pesäpalloa naama mutaisena. Jopa siis monet pojat pääsivät jyvälle sukupuolten välisestä vetovoimasta ja parisuhde-elämän salaisuuksista ennen minua.

Minulle oven ihmeelliseen, ruusunpunaiseen maailmaan oli avannut oikeastaan vasta Jari. Vihaisena nykäisin taas nimettömään juuttunutta sormusta. Sormi punoitti ja alkoi turvota pahaenteisesti. Turvauduin rumien sanojen varastoon – ja jälleen kerran huomasin olevani torin sillä kulmalla, jolla utelias, huvittuneen näköinen mies odotti linja-autoaan. Eikö tyypillä ollut muuta tekemistä kuin tulla puoli päivää liian aikaisin pysäkillä värjötteleeseen? Mies katsoi minua ja hymyili. Minä näytin kieltä ja porhalsin eteenpäin.

Kotona odotti kynnyksmatolla postiluukusta pudotettu viesti: ”Myy rakas. Olen yrittänyt saada sinuun yhteyttä. Et voinut viimeksi olla tosissasi. Se, mitä luulet, on väärinkäsitystä. Soitan illalla kuudelta, vastaathan. Rakastan sinua. Jari.”

Vai yhteyttä. Ja väärinkäsitystä. Yhdestä asiasta olin varma. Kello kuudelta Myy olisi hyvin kaukana punaisesta seinäpuhelimestaan. Olin sisuuntunut, mutta niin varma en ollut itsestäni, että olisin sataprosenttisesti luottanut terveeseen järkeeni ja itsesuojeluvaistoon. Jarin pehmeä ääni saattaisi saada pehmeiksi myös polveni, päästä puhumattakaan. Minun piti siis vain tihein väliajoin muistella toissailtaista näkyä, jottei totuus unohtuisi.

Jarin näköistä toista ei tosiaan voinut olla. Ei ainakaan NIIN Jarin näköistä. Mies ei liioin ollut koskaan puhunut mitään

identtisestä kaksoisveljestä. Viimeistään kynnyksmatolta löytynyt viesti varmisti sen, että todella olin räyhännyt kihlatulleni ravintolan eteisaulassa.

Jari oli ollut poikien kanssa pelaamassa ja sen jälkeen saunailtaa viettämässä. Kuulemma. Olimme sulassa yhteisymmärryksessä sallineet toisillemme vapaailoja. Oli tärkeää pitää yllä myös kaveruussuhteita. Nyt olin joutunut kuitenkin todistamaan sen laatuista kaveruussuhdetta, että olin rynnännyt väliin kertomaan omista mielipiteistäni ja näkökannoistani. Pelikaverit nimittäin näyttikin merkitsevän kiharatukkaista, hihittävää söpötärtä ja saunailta intiimiä suusta suuhun -kommunikointia. Hiki saattoi tietysti tulla siinäkin.

Alun perin olin suunnitellut viettäväni rauhallisen koti-illan: televisiostakin tuli houkutteleva elokuva. Mutta Saija oli soittanut ja vaatimalla vaatinut liikkeelle lähtöä.

– Sinä tiesit! olin sähissyt välikohtauksen jälkeen ravintolan naistenhuoneessa Saijalle, joka näytti syylliseltä.

– Älä suutu, minä tein tämän pelkästään hyvää tarkoittaen.

– Niin varmasti!

– Tuntui pahalta ajatella, että sinä olisit kaupungin viimeinen ihminen, joka saisi selville, mitä on tekeillä, oli Saija selittänyt.

Tiesin Saijan olevan vilpitön ja tiesin itse olleeni tolkkottoman sinisilmäinen. Nolotti. Raivostutti. Ja vatsa ilmoitti toimintojensa häiriintyneen. Niin minulle kävi aina, kun järkytyin. Siispä vietin loppuillan ravintolan naistenhuoneessa. Jari mahtoi luulla, että kyynelehdin siellä silmäni pilalle.

Saippua tepsii hyvin, ja hetken tuijotin kämmenelläni kimaltelevaa rengasta. Olin tuijottanut sitä usein ennenkin, joskin täysin toisenlaisissa tunnelmissa. Nyt hävetti se hölmö,

typerä, ääliömainen katse, jonka tiesin silmissäni kiiluneen. Mitä tekisin korulle, joka tuntui polttavan kättä? Saman minkä halusin tehdä itse sormuksen lahjoittajalle? Marssin keittiöön, avasin empimättä tiskipöydän kaapin oven ja pudotin aarteiden puolityhjään roskapussiin. Se siitä.

Kun kello lähenei kuutta, seisoin hämärässä porraskäytävässä soittamassa ovikelloa. Ovessa luki Marjakangas, ja oven takaa kuuluivat lähestyvät askeleet.

– Mervi! Tämäpä yllätys, tule sisään.

Äiti näytti ilahtuneelta, joskin vähän omituiselta.

– Häiritseenkö? huomasin kysyä. En ollut ilmoittanut tulostani.

– Ole höpsimättä. Tulit juuri sopivasti teelle.

Huomasin äidin katsovan tyttärtään tavanomaista pitempään, ehkä hän vaistosi epävakaan mielentilani.

Äidin olohuoneessa odotti yllätys. Kukallisessa, taivaallisen pehmeässä laiskanlinnassa, johon minulla oli tapana vajota joka vierailulla, istui mies. Mies! Juuri, kun olisin tarvinnut jonkun, jonka kanssa haukkua koko miessukupuoli surkeuden suohon. Ei sovittelevasta ja tasapainoisesta äidistä tosin moiseen parjaamiseen olisi ollut, mutta olisi hän sujuvasti saattanut kuunnella. Nyt oli ilmeisesti esitettävä miellyttävää, hyväkäytöksistä tyttärtä.

Katsoin sentään uteliaasti laiskanlinnan valtaajaa, joka ripeästi nousi esittäytymään. Ei hullumpi, oikeastaan juuri sen näköinen kuin äidin miesystävän saattoi kuvitella olevankin: hillitysti pukeutuva, miellyttävästi hymyilevä, keski-ikäinen mies. Jokin silmissä kavalsi hänet älykkääksi – ja jokin ilmestyksessä sai minut tuijottamaan tarpeettoman pitkään. Hänessä oli jotakin suunnattoman tuttua. Ketä mies mahtoi

muistuttaa, vai olimmeko ehkä tavanneet aikaisemmin? Kävin pikaisesti läpi tuntemiani keski-ikäisiä miehiä, mutta en löytänyt vastausta. Oli sinänsä harvinaista, että äidin luota löytyi miesvieras. No, saattoihan viisaskin sortua.

Miehen piirteiden kummastelu hämmensi minua sen verran, että kesti hetken ennen kuin tajusin vetää käteni pois toisen suuresta, lämpimästä kourasta. Vilkaisin äitiä, joka näytti jälleen omituiselta. Olin tainnut sittenkin tulla sopimattomaan aikaan. Olisi ollut mukavampaa, jos äiti olisi saanut sen sanotuksi jo ovelta. Seisoimme kolmioasetelmassa keskellä olohuonetta, eikä kukaan keksinyt mitään luontevaa sanottavaa. Mitä mies oli mahtanut ilmoittaa nimekseen? Hurmaava tilanne.

Puhelin soi ja siunasin sen pelastajaksi. Mutta siunaus osoittautui petolliseksi, sillä äiti katsoi kysyvästi minua. Arvasin soittajan henkilöllisyyden jo ennen kuin äiti muodosti huulillaan äänettömästi Jarin nimen. Pudistin voimaperäisesti päätäni, nostin vasemman käteni ja osoitin tyhjää nimetöntä.

– Ei, ei Mervi ole täällä. En tiedä. Selvä, kerron, jos hän soittaa. Hei, hei.

Nyt minä vajosin laiskanlinnaan välittämättä vähääkään siitä, että äidin uljas uros oli istunut siinä hetkeä aikaisemmin.

– Niinkö teille sitten kävi? äiti lausui harvaksen, eikä näyttänyt sen enempää yllättyneeltä kuin pettyneeltäkään. Eipä tietenkään. Mies sen sijaan näytti vaivautuneelta.

– Minä taidan käydä ulkosalla, niin saatte puhua keskenänne. Olin aikeissa muutenkin mennä savukeostoksille.

En vastustellut, vaikka se ehkä olisi kuulunut hyviin tapoihin. Halusin todella puhua äidille. Tosin kävikin niin, että lähinnä äiti puhui minulle. Eikä mies tullut takaisin koko iltana. Jos olisin tiennyt, mistä äiti halusi keskustella, olisin varmasti rynnännyt

itsekin savukeostoksille ja aloittanut uuden uran ketjupolttajana.

Seuraavat päivät elin typertyneessä mielentilassa. Puhuin ihmisille ääliömäisesti; en kuullut, mitä minulle sanottiin, kävelin kaduilla konemaisesti, ja suoranainen varjelus pelasti minut jäämästä autojen alle. Poloisessa päässäni pyöri yhä uudestaan äidin kertomus, ja jossakin aivolohkon poimussa kavahdin edessä olevaa tapaamista.

Jotakin hyötyäkin suunnattomasta hämmennyksestä oli. Kun Jari yhtenä iltana seisoi oveni takana, huomasin unohtaneeni ajatella koko miestä.

– Mitä sinä täällä? kysyin jokseenkin hölmönä.

– Mitäkö minä täällä. Kas kun satumme olemaan kihloissa, muistatko?

Jari esiintyi reippaasti.

– Kihloissa?

Mies olisi voinut hyvin olla antennipäinen humanoidi vieraasta universumista.

– Mikä sinua vaivaa? hän kysyi teeskennellen ihmetystä.

– Ei mikään, kai. Oliko asiaakin?

– Myy, älä viitsi. Minä olen yrittänyt soittaa sinulle ja jättänyt ainakin kymmenen viestiä. Se mitä näit Ruusussa oli silkkaa pelleilyä. Oltiin lyöty Riston kanssa vetoa siitä, että –

– Ruusussa? Ai niin, se suttura. Äh, anna olla.

Jari katsoi minua pitkään epätietoisien näköisenä. Sitten hän ilmeisesti päätti levittää kasvoilleen iloisen ja helpottuneen hymyn.

– Minä tiesin, että sinä ymmärrät. Sanoin Ristollekin, että minun tyttöni on niin fiksu, ettei hetkeäkään niuhota turhaan, kun kuulee, miten asiat todellisuudessa ovat.

– Onko se?

Seisoin edelleen tiiviisti ovenraossa pitäen kädellä ovesta kiinni. En ollut huomaavinani Jarin levotonta liikehtimistä. Hän odotti, että kutsuisin sisään.

– Sinussa on nyt jotakin outoa. Oletko kipeä? Jari puuskahti.

– Joo. Sielussa suolisolmu! Sitä paitsi olen väsynyt, niin että eikö sanottaisi jo heipparallaa?

– Minä tulin hakemaan sinua kotiin. Kihlattuani.

– Ai niin, pitikin kertomani, etten minä enää ole kihloissa. Voit tehdä omalle sormuksellesi mitä haluat. Minun on jo Ratalan kaatopaikalla. Sinne kai roska-auto tämän talon jätteet kuljettaa.

– Mervi! Myy! Rakas...

– Joopa joo. Näkemiin.

Tunsin minä oloni tyhjäksi, kun viimein olin päässyt eroon Jarista. Vaikka äidin kertomukset olivat työntäneet miehen uskomattoman tehokkaasti mielestäni, jätti silmästä silmään kohtaaminen kuitenkin orvon olon. Se Myy, joka illan päätteeksi niiskutti tyynyliinansa kosteaksi, ei hevin olisi kasvojaan ulkomaailmalle näyttänyt. Ei ainakaan Jari Laineelle. Kyynelissä oli mausteina katkeransuloista itsesääliä ja karvaan nöyryytyksen nostattamaa kiukkua. Jari oli pitänyt minua narrina ties kuinka kauan. Kenties koko seurustelumme ajan. Olihan korviini kantautunut aiemminkin kaikuja, joita olin pitänyt kateellisten kätteettomina puheina. Jari oli ollut porsas, mutta siitä huolimatta ero sattui.

Olisi viisainta vastedes pysytellä erossa uroksista tai korkeintaan leikkiä moisten kanssa. Vaihdoin tyynyliinan, sammutin valot ja päädyin tuijottamaan hämääjän yöhön.

Varjelkoot minua kaitseminen ja terve järki enää ottamasta
vakavasti miesten pehmoisia puheita. Amen.

2

Saijan posket punoittivat sen verran, että ymmärsin asiakkaan hankalaksi.

– Yritetään vielä sillä nimellä. Hetkinen. Ei, valitettavasti ei löydy näinkään.

Huomasin, että punaiset posket pukivat tummatukkaista Saijaa, ja varmasti rangaistukseksi niin epäempaattisista ajatuksista omakin lamppuni syttyi.

– Numerot, nummer.

En oikeastaan työskennellyt. Vietin välivuotta, jälleen kerran varmasti viimeistä. Saija sen sijaan teki työtä. Hänen vastuullaan oli oman hengissä pysymisen lisäksi kaksivuotias Susanna. Eikä Saija haaveillut opinnoista. Minusta olisi ollut ihan miellyttävää opiskella – jos vain ikipäivänä olisin keksinyt, mitä.

Hankala asiakas oli keskeyttänyt mielenkiintoisen keskustelun. Saija oli kertonut olevansa kyllästynyt ympyröihinsä, tähän kaupunkiin ja vanhempiensa luona asumiseen. Sellaista sattuu. Minä en tosin asunut vanhempien

luona, mutta olin vähintään yhtä kyllästynyt. Puhe vanhemmista johti siihen, että kerroin tavanneeni isäni.

– Mitä?

Saija näytti pöllämystyneeltä. Minun isäni oli kuollut kaksi vuotta aiemmin auto-onnettomuudessa. Tällaisessa uskossa oli ainakin Saija, ja niin olin ollut itsekkin siihen iltaan asti, jona äidin vieras oli lähtenyt savukeostoksille. Tiesin Saijan odottavan uteliaana jatkoa.

Vähään aikaan emme päässeet jatkamaan, sillä lamput syttyivät vuorotahtiin. Kysyttiin kauneushoitola, Kati Järvistä, Syöpäjärjestöjen poliklinikkaa ja kaupunginvoutia. Yksi soittaja soperteli humaltuneessa olotilassa treffiehdotuksia. Sellaisiakin soittoja mahtui lähes joka iltaan. Numerotiedustelun yhteyteen olisi voinut liittää senssipalvelun.

Kun viimein saimme hengähtää samanaikaisesti, Saija kysyi heti:

– Siis KENET sinä näit?

– Isän. Sellaista ei satukaan joka päivä, ainakaan näin puoli-orvolle. Tarkoitan entiselle puoli-orvolle. Mutta tästä huomaa sen, että miehet ovat uusiutuva luonnonvara. Ei tarvitse surra sulhasen menetystäkään. Kai jonkun kulman takaa kävelee uusi vastaan, kun kerran uusia isiäkin hyppää remmiin sitä mukaa, kun vanhat kupsahtavat. Uusille sulhasille tosin taidan näyttää pitkää nenää.

– Hetkinen...

– Kävin äidillä yhtenä iltana.

– Ja siellä oli tämä uusi isä? Siis isäpuoli.

Saija näytti tyytyväiseltä, kun sai asian ymmärrettävään, järkevään asuun.

Mervi ”Myy” Marjakangas on haljeta raivosta. Hänen kihlattunsa Jari on osoittautunut aivan toisenlaiseksi mieheksi kuin Myy oli kuvitellut. Ehkä mies tosissaan oli ollut liian hyvää ollakseen totta. Kaiken huipuksi kihlasormus ei irtoa Myyn sormesta, ja sekös nuoren naisen vasta kiukkuiseksi saakin.

Miehiin liittyvien pettymysten jälkeen on aika saada elämään uudenlaista sisältöä. Mutta mitä Myy keksisi? Kun naista pyydetään yllättäen muuttamaan pienelle paikkakunnalle Tukkinie-
meen, hän päättää tarttua tilaisuuteen. Myy ei kuitenkaan arvaa, ettei miehistä pääse eroon edes metsän keskellä...

”Kemiaa ja kelvottomia miehiä” on Liisa Tammion hulvaton chick lit -romaani.

Liisa Tammio (s. 1966) on suomalainen kirjailija. Hänet tunnetaan erityisesti viihteellisistä romaaneistaan kuten ”Kemiaa ja kelvottomia miehiä” sekä ”Maan ilot”.